

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет германської філології

(назва факультету)

Кафедра германської і фіно-угорської філології імені професора Г.Г.Почепцова

СИЛАБУС

Мовленнєва маніпуляція у повсякденному дискурсі

(назва навчальної дисципліни)

для студентів

галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	035 Філологія
спеціалізація	035.07 Угро-фінські мови і літератури (переклад включно) 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)
освітній рівень	перший (бакалаврський)
освітньо-професійна програма	Фінська мова і література, друга іноземна мова, переклад Англійська мова і література, друга іноземна мова, переклад
статус дисципліни	вибіркова

Форма здобуття освіти денна
Навчальний рік 2020–2021
Семестр VII / VIII
Кількість кредитів ЄКТС 2 денна
Мова навчання англійська
Форма підсумкового контролю залік

КИЇВ – 2020

Анотація навчальної дисципліни:

Курс знайомить студентів з основними теоретичними положеннями прагматики сучасної англійської мови в ракурсі сучасних лінгвістичних теорій, вводить студентів до найважливіших проблем сучасних досліджень з функціонування англійської мови, розвиває у студентів уміння використовувати метакомунікативне знання в аналізі мовних явищ у практичному викладанні англійської мови, розвиває у студентів уміння працювати з науковою лінгвістичною літературою та знаходити інформацію, що може бути використана для аналізу мовних явищ та процесів у викладацькій практиці. Окрім того, важливе місце відводиться підготовці фахівця в галузі філології, що передбачає розвиток здатності до критичного мислення, формування вміння пошуку й обробки інформації, планування і виконання прикладного лінгвістичного дослідження та ефективної презентації його результатів.

Загальна спрямованість сучасних філологічних студій на інтеграцію традиційних і новітніх підходів до аналізу різних типів дискурсу, в тому числі й маніпулятивного, обумовлює необхідність дослідження маніпулятивного мовлення, зокрема, у ракурсі дискурсивного втілення маніпулятивної взаємодії комунікантів у соціально-побутових ситуаціях, вилучених із англомовних кіносценаріїв. Вивчення лінгвокогнітивних та комунікативно-прагматичних особливостей маніпулятивного дискурсу є важливим для поглиблення уявлень про комплексні технології впливу і розкриття механізмів захисту від них.

2. Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану) 2 кредити ЄКТС; 60 год., у тому числі:

Семестр VII	Семестр VIII
лекції – 10 год. практичні заняття – 10 год. самостійна робота – 40 год.	лекції – 0 год. практичні заняття – 20 год. самостійна робота – 40 год.

3. Мета вивчення навчальної дисципліни:

Метою вивчення курсу “Мовленнєва маніпуляція у повсякденному дискурсі” є формування у студентів уміння та навичок комплексного аналізу лінгвокогнітивних та комунікативно-прагматичних особливостей дискурсивного втілення мовленнєвої маніпулятивної взаємодії на базі нових досліджень вітчизняного та зарубіжного мовознавства у галузі лінгвістики тексту, прагмалінгвістики, мультимодальної лінгвістики, когнітивістики та аналізу дискурсу.

4. Тематичний план занять

Перелік тем лекційних і семінарських занять (VII семестр)

Лекції	Семінари

1. Предмет курсу за вибором. Термінологічний апарат та інструментарій вивчення метакомунікативного англомовного повсякденного дискурсу. Основні методи лінгвістичного аналізу. 2. Техніки і технології маніпулятивного впливу. Психологічна маніпуляція. Соціальна маніпуляція. Лінгвістична маніпуляція 3. Комуниканти у суміжній парі "маніпулятор – жертва" як конститuent дискурсивної моделі англомовної маніпулятивної метакомунікації 4. Сценарії англомовної лінгвістичної маніпуляції. Маніпулювання на рівні висловлення. Маніпулювання на рівні мовленнєвої події. Маніпулювання на рівні дискурсу. 5. Сценарії та способи реалізації англомовної деманіпуляції. Успішна деманіпуляція. Неуспішна деманіпуляція.	1.Types of influence. Manipulation vs persuasion. Participants of manipulative interaction: manipulator and victim 2.Mechanisms of influence. Emotional, Social and speech manipulation: definitions, strategies and tactics 3.Levels of speech manipulation (at the levels of speech acts, speech events and genres) 4.Demanipulation. Successful and failing demanipulation: definition and tactics. 5.MKR

План практичних занять (VIII семестр)

Заняття 1	1. Discourse. Discourse types. Every-day discourse 2. Methods (discourse analysis, modelling) 3. Manipulation: definition, constituents 4. Evaluation of manipulation
Заняття 2	1. Positive and Negative manipulation (<i>hometask</i>) 2. Types of influence. 3. Manipulative discourse types 4. Participants of manipulative interaction
Заняття 3	1. Manipulator and victim (<i>hometask</i>) 2. Mechanisms of influence 3. Emotional manipulation: definition, strategies and tactics
Заняття 4	1. Types of emotional manipulation (<i>hometask</i>) 2. Social manipulation: definition, strategies and tactics
Заняття 5	1. Types of social manipulation (<i>hometask</i>) 2. Speech manipulation: definition, strategies and tactics
Заняття 6	1. Types of speech manipulation (<i>hometask</i>) 2. Levels of speech manipulation. A speech act level
Заняття 7	1. Manipulation at the level of a speech act (<i>hometask</i>) 2. Manipulation at the levels of speech events and genres
Заняття 8	1. Manipulation at the level of speech events and genres

	(homework) 2. Demanipulation
Заняття 9	1. Successful and failing demanipulation (homework) 2. Revision
Заняття 10	MKR

5. Система оцінювання результатів навчання студентів (критерії оцінювання результатів навчання та засоби діагностики навчальних досягнень студентів)

тематичне оцінювання

написання МКР

семестрове оцінювання –залік

Форми та критерії оцінювання студентів:

1. Тематичний контроль:

– письмовий контроль у вигляді тестів;

– усне фронтальне чи вибіркоче індивідуальне опитування;

– заслуховування індивідуальних чи групових презентацій за визначеною тематикою.

2. Модульний контроль : написання МКР

3. Підсумковий контроль: залік

Шкала відповідності оцінок

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування лекційних та практичних занять позначаються «0».

У кінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в рейтинговий бал за роботу протягом семестру шляхом помноження на 10. Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити 50.

№	Види навчальної діяльності	Національна 4-бальна система	Критерії оцінювання
1.	Аудиторна робота	5	Систематизована, творча, логічно побудована відповідь з елементами інновації; завдання виконані за інноваційним рівнем складності
		4	Продуктивна, але недостатньо вичерпна відповідь; завдання виконані за стандартним

			рівнем складності, можливі незначні помилки
		3	Репродуктивна відповідь; завдання виконані за репродуктивним видом складності, містять помилки
		2	Фрагментарна, не аргументована відповідь; завдання не виконані у відповідності з вимогами, допущені множинні помилки
		0	Непідготовленість до заняття; невиконання завдань
		0	Відсутність на занятті
2.	Позааудиторна (самостійна) робота	5	Інноваційний підхід до самостійно виконаних завдань, здатність до критико-аналітичного осмислення актуальних проблем лінгвостилістики, загальна філологічна та мовна компетентність
		4	Творче і самостійне виконання завдань, якісне володіння програмним матеріалом та його доцільне використання у виконанні завдань.
		3	Виконання індивідуальних завдань за репродуктивним видом складності за суттєвої допомоги з боку викладача.
		2	Неглибоке, фрагментарне виконання завдань.
		0	Невиконання завдань.
3.	МКР	5	90%–100% правильно виконаних завдань, повне розкриття теоретичної проблеми, креативність в інтерпретації фрагментів тексту, 1-2 незначних помилки щодо змісту або форми
		4	75%–89% правильно виконаних завдань, загалом правильне, але неповне розкриття теоретичної проблеми, стереотипність в інтерпретації фрагментів тексту, 3–4 незначних помилки щодо змісту або форми
		3	50%–74% правильно виконаних завдань,

		несистематизована, неаргументована, неповна відповідь на теоретичне запитання, недостатньо повна інтерпретація фрагментів тексту, 5–6 помилок щодо змісту або форми
	2	50% і нижче правильно виконаних завдань, неправильна відповідь на теоретичне запитання, невірна інтерпретація фрагментів тексту, 7 і більше помилок щодо змісту або форми
	0	Відсутність контрольної роботи

Модульна контрольна робота є складником семестрового рейтингу. Наприкінці семестру всі студенти виконують модульну контрольну роботу з курсу. Модульні контрольні роботи оцінюються в 4-бальній системі: «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Ці оцінки трансформуються в рейтинговий бал за МКР у такий спосіб:

«відмінно» – 50 балів;

«добре» – 40 балів;

«задовільно» – 30 балів;

«незадовільно» – 20 балів;

Неявка на МКР – 0 балів.

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за роботу протягом семестру і рейтингового бала за МКР.

Підсумковий контроль

Залік

Дисципліна передбачає складання усного заліку згідно із наведеним нижче переліком питань.

Структура заліку включає усну відповідь на два з наведених нижче питань.

Критерії оцінювання на заліку:

зараховано – повна, змістовна відповідь на питання заліку в адекватному мовленнєвому оформленні; глибокий, самостійний аналіз англomовного оповідання з опорою на методики і техніки аналізу, передбачені цим курсом за вибором; наявність письмової інтерпретації оповідання;

не зараховано – неповна, поверхнева відповідь на питання заліку (або її відсутність) зі значною кількістю мовних помилок; поверхневий аналіз англomовного оповідання без опори на методики і техніки аналізу, передбачені цим курсом за вибором; відсутність письмової інтерпретації оповідання

Відмітка про залік у національній шкалі («зараховано», «не зараховано») та оцінка в шкалі ЄКТС виставляється на підставі семестрового рейтингового бала студента за дисципліну таким чином:

- 90 – 100 балів – А (відмінно)
- 82 – 89 балів – В (добре)
- 75 – 81 бал – С (добре)
- 66 – 74 бали – D (задовільно)
- 60 – 65 бали – E (задовільно)
- 59 балів і нижче – FX (незадовільно)

Шкала відповідності оцінок

Відмінно	90 – 100
Добре	75 – 89
Задовільно	60 – 74
Незадовільно	0 – 59
Зараховано	60 – 100
Не зараховано	0 – 59

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 60 і вище, отримують відмітку про залік «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік, і в разі успішного складання їм виставляється відмітка про залік «зараховано» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – E та бал 60. Якщо студент під час заліку отримав відмітку про залік «не зараховано», то йому в залікову відомість виставляється відмітка про залік «не зараховано» в національній шкалі, оцінка FX – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

6. Перелік питань до заліку

1. Discourse. Discourse types. Every-day discourse. Manipulative discourse types
2. Methods (discourse analysis, modelling)
3. Manipulation: definition, constituents
4. Evaluation of manipulation
5. Types of influence. Manipulation vs persuasion
5. Participants of manipulative interaction: manipulator
6. Participants of manipulative interaction: victim
7. Mechanisms of influence
8. Emotional manipulation: definition, strategies and tactics
9. Social manipulation: definition, strategies and tactics
10. Speech manipulation: definition, strategies and tactics

11. Levels of speech manipulation (at the levels of speech acts, speech events and genres)
12. Demanipulation
13. Successful Demanipulation: definition and tactics
14. Failing demanipulation: definition and tactics

7. Рекомендовані джерела (у тому числі Інтернет ресурси)

Основна література:

1. Cameron, D. (2001). *Working with spoken discourse*. London, Thousand Oaks, New Delhi: SAGE Publications Ltd.
2. Dijk van, T. A. (2006a). Discourse and manipulation. *Discourse and Society*, 17(2), 359-383.
3. Dukāte, A. (2009). *Translation, Manipulation and Interpreting*. Frankfurt am Main, Germany: Peter Lang GmbH. Internationaler Verlag der Wissenschaften.
4. Egorova, V. A. (2013). *Language, Cognition, and Manipulation in Advertising Discourse* (Ph.D. Dissertation). University of Washington, Washington, USA.
5. Gialdini, R. B. (2001). *Influence: science and practice* (4th ed.). Boston, L., Toronto, Sydney, Tokyo, Singapore: Allyn and Bacon A Pearson Education Company.
6. Harré, R. (1985). Persuasion and manipulation. In T. A. van Dijk (Ed.), *Discourse and communication. New approaches to the analysis of mass media discourse and communication* (pp. 126-142). Berlin, New York: Walter de Gruyter.
7. Johnstone B., & Eisenhart Ch. (Eds.). (2008). *Rhetoric in detail. Discourse analysis of rhetoric talk and text. Discourse approaches to politics, society and culture*, 31. Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins.
8. Maillat, D. & Oswald, S. (2009). Defining manipulative discourse: The pragmatics of cognitive illusions. *International review of pragmatics*, 1, 348-370.
9. Morozova, O. I. (2013). Speech manipulation in a multy-party interactive field. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія: Філологія*, 16(2), 84-91.
10. Rigotti, E. (2005). Towards a typology of manipulative processes. In L. de Saussure & P. Schulz (Eds.), *Manipulation and Ideologies in the Twentieth Century: Discourse, Language, Mind* (pp. 61-83). Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing.
11. Saussure de L., & Schulz, P. (Eds.). (2005). *Manipulation and Ideologies in the Twentieth Century: Discourse, Language, Mind*. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing.
12. Stiff, J. B., & Mongeau P. A. (2003). *Persuasive communication*. New York, London: The Guilford Press.
13. Tracy, K., & Robles, J. S. (2002). *Everyday talk: Building and reflecting identities*. New York, London: Guilford Press.
14. Watzlawick, P., Beavin, J. H., & Jackson, D. D. (1967). *Pragmatics of human communication*. New York: Norton.

Додаткова література:

1. Aitchison J. Teach Yourself Linguistics / Jean Aitchison. – 6th ed. – Chicago: Contemporary Books, 2008. – 259 p.
2. Albaladejo, T. (2014). Rhetoric and Discourse Analysis Linguistic insights. *Language use in public sphere. Methodological perspectives and empirical applications*, 170, 19-52.
3. Brown G. Discourse Analysis / Gillian Brown, George Yule. – Cambridge etc.: Cambridge University Press, 1988. – 288 p.
4. Cutting J. Pragmatics and Discourse. A Resource Book for Students / Joan Cutting. – London and New York: Routledge, 2002. – 187 p.
5. Dillar, J. P. (2009). Persuasion. In Ch. R. Berger, M. E. Roloff & D. R. Roskos-Ewoldsen (Eds.), *The Handbook of Communication Science* (pp. 1-16). Thousand Oaks, CA: SAGE.
6. Encyclopedia of Language and Linguistics / [eds. E. K. Brown; A. Anderson et al]. — Boston: Elsevier, 2006. – 612 p.
7. Egorova, V. A. (2014). *Manipulation of visual and linguistic information in Russian TV commercials*. Retrieved from <http://ellisoncenter.washington.edu/wp-content/uploads/2014/04/Egorova.pdf>
8. Eisenhart, C., & Johnstone B., (2008). Discourse analysis and rhetorical studies. In B. Johnstone & C. Eisenhart (Eds.), *Rhetoric in detail. Discourse analysis of rhetoric talk and text. Discourse approaches to politics, society and culture* (Vol. 31, pp. 3-21). Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins.
9. Fairclough, N. (1996). *Language and power*. Edingburgh Gate, England: Addison Wealey Longman LTD.
10. Gamble T.K., Gamble M. Communication works. Second edition. – New Second edition. – New York: Random House, 1987.– 440p.
11. Hopkinson, Ch., Tomášková, R., & Blažková, B. (2011). *Power and persuasion: Interpersonal discourse strategies in the public domain*. Ostrava: University of Ostrava.
12. Leech G.N. Principles of pragmatics. – London, New York: Longman, 1983. – 250 p.
13. Levinson S. Pragmatics. – Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1983. – 420 p.
14. Marchenko, T. V., & Serebryakova, S. V. (2011-2012). Manipulative potential of intertextual elements in political discourse. *Creative innovations and innovative creations*, 2, 47-50.
15. Perry, L. K., & Lupyan, G. (2013). What the online manipulation of linguistic activity can tell us about language and thought. *Frontiers in Behavioral Neuroscience*, 7, 1-4.
16. Rocci, A. (2005). Are manipulative texts ‘coherent’? Manipulation, presuppositions and (in-)congruity. In L. de Saussure & P. Schulz (Eds.), *Manipulation and Ideologies in the Twentieth Century: Discourse, Language, Mind* (pp. 85-112). Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing.
17. Rozina, G., & Karapetjana, I. (2009). The use of Language in Political Rhetoric: Linguistic Manipulation. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19, 111-122.

Интернет ресурси

1. Akopova, A. (2013). Linguistic Manipulation: Definition and Types. *International Journal of Cognitive Research in science, engineering and education (IJCRSEE)*, 1(2). Retrieved from <http://www.ijcrsee.com/index.php/ijcrsee/article/view/70/192>
2. Birch, A. (2015). *30 covert emotional manipulation tactics. How manipulators take control in personal relationships*. Retrieved from http://www.amazon.com/dp/B00PCVJGFW/ref=cm_sw_r_pi_awdm_czIEwb0FZXAXJ
3. Harris, A. C. (1989). *Sell! Buy! Semiolinguistic manipulation in print advertising*. Retrieved from <http://www.csun.edu/~vcspc005/advertis.html>
4. Harris, R. A. (1980). *A handbook of rhetorical devices*. Retrieved from <http://www.hellesdon.org/documents/Advanced%20Rhetoric.pdf>
5. The importance of persuasion (Chapter 15, pp. 1-33). Retrieved from <https://www.coursehero.com/file/16145491/Luc63897-ch15sample/https://lg411.files.wordpress.com/2013/08/discourse-analysis-full.pdf>
6. Fatihi, A. R. (2006). Linguistic Manipulation in Political Advertising. *Language in India*, 6(3). Retrieved from <http://connection.ebscohost.com/c/articles/20359088/linguistic-manipulation-political-advertising>
7. Witkowski, T. (2000). *Psychomanipulation: recognizing and dealing with it*. Retrieved from <https://www.yumpu.com/en/document/view/11244776/psychomanipulation-tomasz-witkowski>
8. Stringer, K. (2008). Manipulation and the Borderline Personality Disorder. *Psych 101: What you didn't learn in nursing school*. Retrieved from <http://www.toddlerstime.com/dx/borderline/manipulation.htm>